

śp. ks. dr **Alojzy Sitek**
b. wieloletni kanclerz Kurii Diecezjalnej w Opolu
(ur. 29.01.1929 – zm. 18.01. 2019)

ks. Andrzej Hanich¹

Wspomnienie Przyjaciela

Znaliśmy się od ponad 50 lat, z których ponad 25 lat przepracowaliśmy razem – najpierw w opolskiej Kurii Diecezjalnej, a następnie w radiu diecezjalnym – stąd nasza serdeczna przyjaźń i zawarta w tym moim wspomnieniu szczegółowa wiedza o ks. Alojzym.

¹ ks. Andrzej Hanich – prof. dr hab., profesor zwyczajny w Państwowym Instytucie Naukowym – Instytucie Śląskim w Opolu, wieloletni notariusz Kurii Diecezjalnej w Opolu i sekretarz biskupa opolskiego Alfonsa Nossol (1977-1999).

1. W służbie Boga i Kościoła

Ksiądz Alojzy Sitek urodził się 29.01.1929 r. w Cisówce, która wówczas była przysiółkiem Ruptawy – (obecnie jest to dzielnica Jastrzębia Zdroju), w woj. śląskim.

Matka ks. Alojzego Sitka Joanna z d. Stacha pochodziła z rodziny górniczej z Pszowa. A ojciec, również Alojzy Sitek (był synem górnika, który zginął w wypadku w kopalni węgla), był przed II wojną światową, ale i po wojnie nauczycielem i kierownikiem szkoły. Wcześniej, w drugim powstaniu śląskim, jako młody powstaniec śląski walczył z Niemcami w I Pułku Strzelców Bytomskich (10 kompania), a w trzecim powstaniu śląskim – w 14 Wodzisławskim Pułku Piechoty, biorąc udział w walkach o Wodzisław Śląski. Jeszcze w czasach niemieckich ukończył kursy pedagogiczne w Poznaniu, po czym otrzymał posadę nauczyciela pomocniczego

w Wielichowie (Poznańskie). Po formalnym przyłączeniu w 1922 r. Śląska katowickiego do Polski powrócił w swoje rodzinne strony i sprawował posadę nauczyciela w Zawadzie, następnie w Pszowie i Gogołowej, a od 1925 r. aż do wybuchu II wojny światowej w Cisówce. W sierpniu 1939 r. zmobilizowany do I Pułku Strzelców Podhalańskich, jako porucznik rezerwy Wojska Polskiego, brał udział w kampanii wrześniowej, walcząc z Niemcami. Cofając się wraz z wojskiem na wschód, aby nie dostać się w ręce Armii Czerwonej, która zajęła polskie Kresy Wschodnie, przekroczył granicę Węgier, gdzie został internowany. Po zajęciu Węgier przez III Rzeszę dostał się do niewoli niemieckiej i został osadzony w oflagu w Luckenwalde pod Berlinem, gdzie zastał go koniec wojny. Po wojnie powrócił w rodzinne strony i tu był nauczycielem. W szczytowym okresie polskiego stalinizmu władze PRL zwolniły go ze stanowiska prezesa Zarządu Oddziału ZNP w Raciborzu, a także ze stanowiska kierownika szkoły i nauczyciela. Zrehabilitowano go dopiero po wydarzeniach październikowych w grudniu 1956 r.²

Ksiądz A. Sitek miał ośmioro rodzeństwa, z którego najstarszych troje zmarło w okresie niemowlęctwa.

2 W postanowieniu Komisji Rehabilitacyjnej przy Woj. Wydz. Oświaty w Opolu z 21.12.1956 r. stwierdzono, że ojcu wyrażono

Najstarszemu z żyjących, Stanisławowi, wcielonemu do Wehrmachtu po wybuchu II wojny światowej (wyjaśnijmy, iż na terenie Górnego Śląska wcielonym do III Rzeszy już w październiku 1939 r. odbywał się obowiązkowy pobór młodych Ślązaków do Wehrmachtu), który znalazł się we Francji udało się zdezerterować i zbiec do Anglii, skąd jako ochotnik przedostał się do armii gen. Andersa. W trakcie wojny odbywał loty nad Niemcami, a potem brał udział w okupacji zajętego przez oddziały polskie Osnabrück. Przez pewien czas pracował nawet w kancelarii dywizyjnej gen. Stanisława Maczka. Z uwagi na swą działalność w armii gen. Andersa nie mógł po wojnie powrócić do Polski. Osiadł więc na stałe w Anglii, gdzie, aby zarobić na życie, pracował fizycznie, a potem założył mały zakład poligraficzny. Stanisław Sitek przez całe lata wykazywał

krzywdę... zwalniając go bez uzasadnienia ze stanowiska Zarządu Oddziału ZNP w Raciborzu... odwołując go ze stanowiska kierownika Szkoły Podstawowej w Samborowicach... przenosząc go.. do szkoły... w Branicach. Postanowienie w dalszym ciągu stwierdza, że Ob. Alojzy Sitek pracował na terenie pow. raciborskiego od 1945 r. W swojej pracy dał się poznać jako wzorowy nauczyciel i kierownik szkoły..., zdobył duży autorytet wśród miejscowego społeczeństwa oraz wśród nauczycielstwa... Podłożem krzywd jakich doznał... była postawa polityczna i religijna jego synów. W 1950 r. aresztowano jego syna – nauczyciela za udział w tajnej organizacji, a drugi syn ukończył w 1954 r. teologię...”

wielką ofiarność na rzecz potrzebujących w powojennej Polsce, za co otrzymał kilka podziękowań m.in. z Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie, któremu każdego roku wysyłał w formie darowizny pewną kwotę pieniędzy. Podobne podziękowania otrzymał od Biblioteki Wydziału Teologicznego UO za ofiarowany jej księgozbiór³. Po powodzi stulecia w lipcu 1997 r. przekazał również znaczną sumę pieniędzy dla opolskich powodziń.

Warto tu wspomnieć również o młodszym bracie ks. Alojzego, Tadeuszu, nauczycielu, który w okresie młodości za swą opozycyjną działalność (w Liceum Pedagogicznym uczniowie założyli podziemną organizację do walki z komunizmem) skazany został w latach stalinowskich na pięć lat więzienia. Karę tę odbywał początkowo w areszcie śledczym w Opolu (gdzie wraz z osadzonym w więzieniu, późniejszym biskupem ks. Pawłem Latuskiem poznali się przy obieraniu ziemniaków do kantyny więziennej), a później w obozie karnym dla młodzieży w Jaworznie

3 Z Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie kilkakrotnie otrzymał podziękowania od dyrektora, prof. dr hab. n. med. J. Kostrzewskiego (z 14.08.1997 r.; z 30.06.1998 r.; z 10.08.1999 r. i z 20.08.2000 r.). Otrzymał również pismo dziękczynne z Uniwersytetu Opolskiego (z 20.02.1998 r.).

(gdzie przebywał wraz z późniejszym biskupem, ks. Tadeuszem Pieronkiem)⁴.

Wraz z wybuchem II wojny światowej rodzina Sitków (czworo dzieci) pod opieką matki Joanny (ojca wtedy nie było przy rodzinie, gdyż w przededniu wojny został zmobilizowany do armii polskiej i brał udział w walkach) zmuszeni byli opuścić Cisówkę, udając się na tułaczkę. Uciekając przed nacierającymi wojskami niemieckimi dotarli aż do Trembowli w woj. tarnopolskim, gdzie tu z kolei zastała ich sowiecka agresja na Rzeczpospolitą. Szczęśliwym trafem udało im się uniknąć szykan sowieckich i uciec na zachód, gdzie dotarli do Lwowa⁵ (dalej nie można było, gdyż

4 Organizacja miała nazwę: „Polski Związek Sprawiedliwych”. Wyrokiem Wojskowego Sądu w Opolu (sygn. SR 59/51), potwierdzonym przez Sąd Najwyższy wojskowy w Warszawie (sygn. Akt S 1546) trzech młodych chłopców oskarżono i skazano za *przestępstwo z art. 86§2 KKWP... że w okresie od grudnia 1949 r. do chwili zatrzymania w grudniu 1950 r. usiłowali zmienić przemocą ustrój Państwa Polskiego..., założyli nielegalną organizację, mającą na celu obalenie przemocą ustroju Państwa Polskiego...* Prokurator wojskowy podkreślił, że *po raz pierwszy ma do czynienia z przypadkiem, kiedy to zorganizowana grupa otwarcie przyznaje, że chciała walczyć podstępными środkami z ustrojem*. Po uzyskaniu niepodległości Sąd Wojewódzki w Opolu zrehabilitował Tadeusza Sitka (sygn. III Ko 150/91)

5 Zachował się z tego czasu dokument, o następującym brzmieniu: „Komitet Uchodźców Śląskich we Lwowie. Nr karty ewid. 6112. Dowód tożsamości uchodźcy. Nazwisko i imię *Sitkowa Joanna i 4 dzieci*.”

nie funkcjonowała wtedy komunikacja kolejowa), gdzie wraz z innymi uchodźcami znaleźli schronienie w klasztorze sióstr benedyktynek, przy ul. Sakramentek. Dopiero pod koniec października 1939 r. zezwolono pewnej liczbie uciekinierów na powrót w rodzinne strony, które znajdowały się w rękach niemieckich. Był to prawie ostatni moment przed grożącą rodzinie sowiecką wywózką na Sybir. Sitkom udało się wówczas dotrzeć do Pszowa, gdzie znaleźli przytulisko w rodzinnym domu matki. O swoich przeżyciach w Trembowli i we Lwowie ks. Sitek zapisał po latach: „*Tam na wzgórzu przy ruinach zamku w Trembowli uczyłem się historii, a Pan Bóg chciał, abym także nabrał szerszego spojrzenia na świat i lepiej rozumiał ten wspinały i serdeczny lud Kresów Wschodnich, ukochał go za życzliwość i dobroć, zwłaszcza że piętnaście lat później miałem pracować właśnie wśród tego ludu jako duszpasterz na stanowisku wikarego parafii w Kluczborku*”⁶.

Podczas hitlerowskiej okupacji ks. Alojzy Sitek, aby uniknąć wywiezienia na roboty w głąb Niemiec,

Data urodzenia 16.V.1903 Pszów. Zawód bez zawodu. Stałe miejsce zamieszkania Cisówka. Obecny adres Lwów. Lwów, dnia 5.X.1939. Przewodniczący Sekcji Rejestracyjnej (podpis nieczytelny)”.

- 6 Ks. Alojzy Sitek, *Spadły mrok i ciemność. Pszów (1945–1945)*, Opole 2000, s. 3.

pracował fizycznie w zakładzie fryzjerskim. A po zakończeniu II wojny światowej i po powrocie ojca z oflagu, uczęszczał do gimnazjum - najpierw w Rybniku (warto wiedzieć, iż do pierwszych polskich maturzystów tego gimnazjum po I wojnie światowej należał późniejszy biskup i kardynał Bolesław Kominek), a potem do gimnazjum i liceum matematyczno-fizycznego w Raciborzu, z których wyszli tak znakomici absolwenci jak: późniejszy biskup połowy Wojska Polskiego II. Rzeczypospolitej abp Józef Gawlina; późniejszy biskup sufragan ołomuniecki i budowniczy szpitala dla nerwowo i psychicznie chorych w Branicach ks. Josef Martin Nathan, polski poeta Jan Kasprowicz, polski działacz narodowy Emanuel Smolka, wybitny kompozytor i muzyk niemiecki Arnold Ludwig Mendelssohn, czy lekarz i polski działacz narodowy dr Józef Rostek, współzałożyciel „*Nowin Raciborskich*”.

Po ukończeniu gimnazjum ks. Alojzy Sitek uzyskał w 1947 r. tzw. „małą maturę”, a po ukończeniu liceum w 1949 r. tzw. „wielką maturę”⁷. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w opolskim wyższym seminarium

7 Na świadectwie dojrzałości uzyskanym w Liceum raciborskim z 2.06.1949 r. widnieją stopnie: 10x bardzo dobry i 3x dobry.

duchownym⁸, które uwieńczył przyjęciem święceń kapłańskich z rąk biskupa częstochowskiego Zdzisława Golińskiego w katedrze w Opolu 20 czerwca 1954 r. (trzeba tu przypomnieć, iż w tym czasie, a był to szczytowy okres polskiego stalinizmu, w Opolu biskupa nie było – administrator apostolski ks. infułat Bolesław Kominek został bowiem 26 stycznia 1951 r. przymusowo wysiedlony, a ordynariatem opolskim zarządzał od 26 stycznia 1951 r. do grudnia 1956 r. narzucony przez władzę komunistyczną, wikariusz kapitulny, ks. prałat Emil Kobierzycki, który nie posiadał sakry biskupiej)⁹.

Przez pierwszych sześć lat kapłaństwa ks. Alojzy Sitek był wikariuszem i katechetą przy parafii Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Kluczborku, która wówczas obejmowała całe miasto Kluczbork, zasiedlone po wojnie przez ludność pochodzącą z Kresów Wschodnich¹⁰. Po

8 Ze stopniami: 10x valde bene (bardzo dobry) i 2x bene (dobry) (15.06.1954 r.).

9 Świadectwo święceń kapłańskich udzielonych w Nysie przez biskupa częstochowskiego Zdzisława Golińskiego 20.06.1954 r. w katedrze opolskiej

10 Dekret wikariusza kapitulnego Emila Kobierzyckiego z 17.07.1954 r. nr S.L-2/54. Wcześniejszy wniosek o zamiarze powołania na stanowisko wikarego parafii w Dobrzeniu Wielkim opolski wydział do Spraw Wyznań odrzucił bez uzasadnienia.

wydarzeniach październikowych 1956 r., kiedy nauka religii wróciła do szkół, ks. Alojzy Sitek mógł zostać nauczycielem religii w szkole – prowadził wówczas zajęcia w kluczborskiej Szkole Podstawowej nr 3 – w wymiarze 14 godzin tygodniowo, w Szkole Podstawowej nr 2 – 13 godzin tygodniowo i w Szkole Podstawowej w Ligocie Górnej – 5 godzin tygodniowo. Jednocześnie był nauczycielem religii w Liceum Pedagogicznym w Kluczborku, gdzie katechizował w wymiarze 8 godzin tygodniowo¹¹. Łącznie dawało to ponad 40 godzin lekcji religii tygodniowo. Do tego dochodziły równie absorbujące i czasochłonne obowiązki wikariusza parafialnego.

W 1960 r. pierwszy biskup opolski ks. dr Franciszek Jop powołał ks. Alojzego Sitka do pracy w Kurii Biskupiej w Opolu na stanowisko notariusza kurii, zlecając mu również obowiązki referenta duszpasterkiego, ze szczególnym uwzględnieniem duszpasterstwa młodzieży. Ponadto podlegać mu miały sprawy charytatywne¹². Trzeba pamiętać, że w tamtym czasie zarówno

11 Dekrety dla szkół podstawowych wystawiło Prezydium Powiatowej Rady Narodowej. Wydż. Oświaty w Kluczborku, zaś dekret dla Liceum Pedagogicznego – Kuratorium Szkolne w Opolu nr SO.VII-Si 235/5/58.

12 Dekret P.S.L.-15/60 i V.A.I-20a/60 z 3.10.1960 r. w Archiwum Kurii Opolskiej (AKO).

kuria biskupia jak i wydział duszpasterski kurii nie były tak rozbudowane jak obecnie – dopiero odradzały się po kilkuletnim zastoju w okresie stalinowskim. A ponieważ brakowało księży, dlatego siłą rzeczy obowiązki kurialne musiały być sędowane na nieliczne grono kapłanów zatrudnionych w kurii. Z czasem doszły jeszcze kolejne obowiązki. W 1966 r. ks. Alojzy Sitek został „*drugim wizytatorem nauki religii na terytorium kościelnym Śląska Opolskiego*”¹³, a w 1967 r. „*członkiem diecezjalnej komisji katechetycznej*”¹⁴, zaś w 1968 r. opolskim korespondentem poznańskiego tygodnika katolickiego „*Przewodnik Katolicki*”¹⁵.

Po nominacji ks. Antoniego Adamiuka na biskupa pomocniczego w Opolu w 1970 r. ks. Alojzy Sitek zajął jego miejsce na stanowisku kanclerza kurii¹⁶. W 1971 r. biskup Franciszek Jop zlecił mu także „*wykonywanie korekty Wiadomości Urzędowych Kurii Biskupiej Śląska*”

13 AKO, P.S.L.– 21/86 z 19.11.1966. Pierwszym wizytatorem był ks. kanclerz Antoni Adamiuk.

14 AKO, P.S.L.– 22/67 z 9.09.1967 r.

15 AKO, P.S.L.– 23/68 z dnia 16.02.1968 r.

16 AKO. Dekret P.S.L.– 24/70 z 25.07.1970 r. i ponownie potwierdzony po ustanowieniu diecezji opolskiej dekretem z 17.07.1972 r., nr 2859/72/A.

Opolskiego”¹⁷, choć faktycznie ks. Sitek był redaktorem tego organu urzędowego kurii. Równolegle do tych zajęć pełnił ponadto niezwykle czasochłonne obowiązki kapelana biskupiego, towarzysząc biskupowi w czasie odbywanych wizytacji parafii bądź celebracji pontyfikalnych.

W opolskiej kurii diecezjalnej ks. Alojzy Sitek pracował łącznie 36 lat – pierwszych 16 lat (1960–1976) w czasach pierwszego biskupa opolskiego Franciszka Jopa, a 20 kolejnych lat (1977–1997) w czasach biskupa Alfonsa Nossola, przy czym 27 lat (1970–1997) na niezwykle odpowiedzialnym stanowisku kanclerza kurii diecezjalnej. Dnia 1.11.1977 r. biskup Nossol powierzył mu dodatkowo *„wszelkie pełnomocnictwa, jakie przysługują z prawa kanonicznego wikariuszowi generalnemu, w razie mojej i biskupów pomocniczych nieobecności”*¹⁸.

Pełniąc tak wysoki urząd kościelny ks. Sitek nigdy nie przyjął żadnej godności kościelnej, którą, w uznaniu zasług dla Kościoła diecezjalnego, kilkakrotnie chcieli go wyróżnić zarówno bp Franciszek Jop, jak i bp Alfons Nossol, np. godności prałackiej, która, choćby

17 AKO P.S.L.– VC–18a/71.

18 Dekret Biskupa Opolskiego nr 3751/77/P z 1.11.1977 r., przedłużony kolejnym dekretem z 13.08.1985 r., nr 1559/85/A.

tylko z racji pełnionych przezeń funkcji jak najbardziej mu się należała. Za każdym razem, gdy wyczuwał taki zamiar biskupa, usilnie go prosił, a nawet raz napisał w tej sprawie bardzo osobiste pismo do biskupa Nossola, w którym wręcz żarliwie go prosił, aby nigdy nie wyróżniał go godnością prałacką, gdyż chciałby do końca pozostać prostym, zwykłym, nie utytułowanym kapłanem. W swej broszurce biograficznej napisał po latach: „*Szczególnie nie cierpię żadnych tytułów honorowych, żadnych «blaszek» czy wyróżnień. Takim już jestem dziwakiem*”¹⁹. Dlatego nie przyjął również nominacji na konsultora diecezjalnego²⁰ oraz wyboru – z listy ogólnodiecezjalnej – do diecezjalnej rady kapłańskiej, choć był na drugim miejscu pod względem liczby otrzymanych głosów, co świadczy o wielkim autorytecie moralnym i zaufaniu darzonym go przez księży²¹.

W związku z ukończeniem 65 roku życia, a więc wraz z osiągnięciem wieku emerytalnego, ks. Alojzy

19 Ks. Alojzy Sitek, *Nie ciągnij mnie pan za język*, Opole 2003, s. 68.

20 Nominacja z 17.11.1980 r., nr 2820/80/P. Anulowano odręcznie.

21 W piśmie do kurii napisał m.in. „*zostałem wytypowany z listy ogólnodiecezjalnej (na drugim miejscu po ks. Joachimie Waloszku) na kandydata do Rady Kapłańskiej. Dziękując wyborcom za zaufanie jednocześnie informuję, że nie mogę przyjąć ewentualnej nominacji na to stanowisko. Decyzja moja jest ostateczna* (pismo z 16.10.1997 r.).

Sitek podał się do dymisji²², której biskup Nossol jednak nie przyjął, prosząc go, by nadal pozostał na stanowisku kanclerza kurii²³. Był nim aż do końca 1996 r., kiedy na własną prośbę odszedł z kurii²⁴ (z dniem 1.01.1997 r.²⁵). Objął wtedy w pełnym zakresie obowiązki zwykłego pracownika Archiwum Diecezjalnego, łącząc je z obowiązkami współpra-

-
- 22 W uzasadnieniu napisał m.in.: „*Pożądaną jest rzeczą, by szczególnie pracownicy kurialni dawali dobry przykład odejścia z powierzonych im stanowisk kościelnych, co nie zdarza się, także w naszej diecezji, zbyt często. Zdarza się bowiem, że księża, nawet sterani wiekiem, licznymi niedomaganiem wynikającymi z choroby, nie potrafią już w pełni samodzielnie podjąć decyzji o ustąpieniu z zajmowanego stanowiska, kierując się głównie dobrem Kościoła. Wydaje mi się, że nadeszła już pora, aby również „przewietrzyć” kurię i wymienić jej załogę na młodszą wiekiem, o bardziej współczesnej formacji intelektualnej i praktycznej, o nowym stylu pracy i nowych metodach działania...*” (pismo z 29.12.1993 r.).
- 23 W odpowiedzi biskup napisał m.in.: „*nie wolno mnie teraz w Kurii samego zostawiać... jeszcze 10 lat popracujemy sobie razem dla całej naszej lokalnej Wspólnoty Ludu Bożego...*” (pismo z 30.11.1993 r.).
- 24 Z 27.09.1996 r. (pismo L. dz. 1197/96/P).
- 25 Nr 1362/96/P z 27.12.1996 r. Bp Nossol przyjmując rezygnację napisał m.in.: „*Biorąc pod uwagę kilkakrotnie składane ustne i pisemne prośby odwołuję niniejszym Księdza z dniem 1 stycznia 1997 r. ze stanowiska kanclerza kurii opolskiej, dziękując za dotychczasową, długoletnią pracę na tym stanowisku*”.

cownika w radiu diecezjalnym²⁶. Dopiero z dniem 29.01.2004 r., a więc w 75 rocznicę swych urodzin, zgodnie z obowiązującymi przepisami diecezjalnymi, przeszedł w stan spoczynku i zamieszkał w Domu Księży Emerytów w Opolu, przy ul. kardynała Bolesława Kominka 1a, gdzie zajął się m.in. pisaniem wspomnień²⁷.

Dodajmy, iż w opolskim Archiwum Diecezjalnym ks. Sitek dokonał gruntownego zgromadzenia i uporządkowania zasobów archiwalnych od czasu powstania administracji apostolskiej Śląska Opolskiego w 1945 r. aż do czasu objęcia posługi biskupiej przez biskupa Alfonsa Nossola w 1977 r. Dzięki niemu udało się również zmikrofilmować najstarsze księgi metrykalne wszystkich parafii diecezji opolskiej (najstarsze z Fałkowic – od 1636 r.), które są dostępne dla badaczy

26 Tamże.

27 Odwołanie z pracy Archiwum i Radia z 29.01.2004, Nr 65/04/P. Biskup Nossol w piśmie zwalniającym wyraził ks. Sitkowi wdzięczność: *W imieniu całej diecezji i własnym gorąco dziękuję Księdzu Doktorowi za 50–letnią ofiarną i wzorową pracę kapłańską na różnych stanowiskach w naszym Kościele lokalnym, a zwłaszcza za 44–letnią pracę w Kurii Diecezjalnej, najpierw na stanowisku notariusza, potem kanclerza, a ostatnio kierownika Archiwum Diecezjalnego. Za trud, poświęcenie i ofiary związane z tą pracą wyrażam braterską wdzięczność.*

i wszystkich zainteresowanych w siedzibie Archiwum Diecezjalnego.

Natomiast w nowo utworzonym w 1994 r. radiu „Góra Św. Anny”, późniejszym radiu „Plus” (obecnie radio „Doxa”), w którego siedzibie przy ul. B. Koraszewskiego 7-9 zamieszkał po odejściu z kurii (1997-2003), z podziwu godną otwartością na to nowe w rękach Kościoła medium ewangelizacyjne współpracował blisko z twórcą i pierwszym dyrektorem rozgłośni, ks. Andrzejem Hanichem²⁸, służąc mu przyjacielskim wsparciem i życzliwą doradą – udzielał się też osobiście w radiu, udzielając na falach rozgłośni licznych wywiadów; prowadząc kalendarium z historii diecezji opolskiej; prezentując biografie świętych, wspominając zmarłych kapłanów; dzieląc się refleksjami duszpasterskimi z racji świąt kościelnych, czy wspomnieniami z kilku pielgrzymek odbytych do Ziemi Świętej²⁹.

Pod koniec 2003 r., w związku z przejściem w stan spoczynku, zamieszkał w Domu Księży Emerytów w Opolu, przy ul. Kard. B. Kominka 1a, na którego budowę i utrzymanie przez lata oddawał całą swoją

28 Dekret Biskupa Opolskiego z 27.12.1966 r., nr 1362/96/P.

29 Ks. Sitek zestawiał je w broszurkach, pod wspólną nazwą: *Na radiowej antenie*.

pensję kurialną. Tu spędził ostatnich 15 lat swego życia, pozostając w bliskim kontakcie z najbliższymi sobie przyjaciółmi - s. Angelą Orłowską ze Zgromadzenia Sióstr Szkolnych de Notre Dame, pp. Danutą i Bolesławem Jakubczyńskimi i ks. Andrzejem Hanichem. Tutaj też zmarł w piątek 18.01.2019 r., nie doczekawszy przypadającej kilka dni później 90. rocznicy swoich urodzin.

We wtorek 23 stycznia 2019 r., po uroczystościach żałobnych w katedrze opolskiej z udziałem opolskich i gliwickich biskupów, kilkuset księży, sióstr zakonnych i przyjaciół, zwłaszcza z „Solidarności”, zgodnie ze swoją ostatnią wolą, spoczął na cmentarzu parafialnym w podopolskich Czarnowąsach, przy tamtejszym zabytkowym kościele św. Anny.

2. Oddany Solidarności i Polsce

Czasem, który ujawnił w sposób niezwykle wyjątkowe cechy społeczne charakteru ks. Sitka był okres stanu wojennego. Wtedy ks. Sitek stał się twórcą i szefem Opolskiego Komitetu Diecezjalnego Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom. Był jego animatorem i koordynatorem³⁰. Miał przy tym żywy kontakt z Prymasowskim Komitetem Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom, mającym swą siedzibę w Warszawie, przy ul. Piwnej, u sióstr franciszek³¹.

O roli Kościoła na Opolszczyźnie w tym okresie napisał dr Zbigniew Bereszyński: *Od pierwszych*

30 Zob. „Nowa Trybuna Opolska” nr 2293 (2645) z 15–16.12.2001 r., s. 14–15 – art.: *Kościół na Opolszczyźnie a stan wojenny. Uciec przed generałem do kurii lub na plebanię*.

31 O jednym z takich kontaktów wspomniała Anna Trzeciakowska

dni stanu wojennego władze kościelne sprawowały wszechstronną opiekę nad osobami represjonowanymi i ich rodzinami. W diecezji opolskiej zorganizowano dwa główne ośrodki pomocy. Jeden z nich, funkcjonujący przy Kurii Diecezjalnej w Opolu, był kierowany przez ks. dr Alojzego Sitka kanclerza kurii, który w pamięci ogółu internowanych, aresztowanych itp. z terenu Opola (oraz członków ich rodzin) zapisał się jako człowiek łączący wyjątkową odwagę osobistą z niezwykłą serdecznością i uczynnością wobec bliźnich w potrzebie... Stały kontakt z rodzinami internowanych utrzymywał kanclerz opolskiej kurii biskupiej, ks. dr Alojzy Sitek, do którego w pierwszej kolejności zwracano się o wszelkiego rodzaju pomoc i na którego serdeczną życzliwość zawsze można było liczyć... Przedstawiciele kurii opolskiej wielokrotnie osobiście uczestniczyli w rozprawach sądowych przeciwko działaczom ‘Solidarności’, wywierając samą swoją obecnością swoistą korzystną presję na atmosferę toczącego

w książce Władysława Rodowicza: *W 1983 roku współpracowałam... w sekcji kontaktów z diecezjami – miałam pod opieką diecezję opolską... Były to uciążliwe wyjazdy, gdyż odbywały się pociągami... wymagały niekiedy nocowania na stacji kolejowej... W Opolu odwiedziłam biskupa Adamiuka oraz ks. kanclerza Alojzego Sitka – obaj serdeczni, życzliwi, uczynni (W. Rodowicz, Komitet na Piwniej. Fakty – dokumenty – wspomnienia, Warszawa 1994, s. 245).*

*się postępowania. Ks. kanclerz Sitek był obecny prawie na wszystkich rozprawach sądowych w Opolu oraz na dwóch rozprawach w Nysie. W rozprawach uczestniczyli kilkakrotnie także biskup Antoni Adamiuk oraz kurialny radca prawny, ks. Paweł Kałuża. Duchowni ci przychodzili na rozprawę zawsze oficjalnie, w sutannie bądź koloratkach, by w ten jawny sposób zaznaczyć swoją obecność. Tak demonstracyjny udział w rozprawach przedstawicieli Kościoła podnosił na duchu aresztowanych i ich rodziny, a przy tym zapewne miał wpływ i na zeznania świadków, niekiedy obciążających osoby aresztowane, którzy wówczas bardziej niż kiedykolwiek musieli liczyć się ze słowami...*³²

O niezwyklej gotowości pomocy ks. Sitka wspomina również Dorota Wodecka-Lasota w artykule pt. „Dziękuję za solidarność”, w którym przytacza wypowiedź p. Leokadii Markowskiej, której mąż Kazimierz został uwieziony: *Zupełnie nie wiedziałam, co robić, jak męża skazali. Ktoś mi poradził, bym poszła do kanclerza*

32 Por. Z. Bereszyński, *Kościół Opolski w pamięci internowanych i uwięzionych* (s. 660–668) i *Opole. Dzieje i zabytki stolicy regionu (na tle dziejów Śląska, Polski i Europy)*, Opole 2005, s. 627–688; *Proces «opolskiej dwudziestki» o największej na Opolszczyźnie strukturze konspiracyjnej*. „Gazeta Wyborcza”, wersja opolska, z 13.12.2006 r., s. 5.

kurii. Ksiądz dr Alojzy Sitek pomógł natychmiast znaleźć adwokata i obiecał mi, że kuria za niego zapłaci. Od tej pory co miesiąc dostawałam od niego również pieniądze na życie...³³.

Inny z solidarnościowych opozycjonistów, Bogusław Bardon, także daje wymowne świadectwo o postawie ks. Alojzego Sitka w okresie stanu wojennego: *„Ówczesny kanclerz opolskiej Kurii Diecezjalnej, ks. dr Alojzy Sitek, był człowiekiem wielkiej odwagi osobistej i serdeczności.... Posiadał niewyczerpaną energię. Udzielał pomocy, również materialnej, ludziom z Solidarności, z opozycji, internowanym, uwięzionym i ich rodzinom. Murem stał za nami w naszej pokojowej walce z systemem totalitarnym; nie pouczał, ale służył życzliwą radą i pomocą. Każdy z nas był zawsze pewny, że jak już nie można czegoś wytrzymać, jak się nie wie, jak sobie poradzić z problemem, wtedy trzeba iść do księdza Sitka, on ci zawsze pomoże – i tak było... Po wyjściu z więzienia wielokrotnie miałem okazję spotkać się z ks. dr Alojzym Sitkiem. O każdym spotkaniu można by napisać spory artykuł i za każde spotkanie serdecznie mu dziękuję”³⁴.*

33 „Gazeta Wyborcza”, wersja opolska z 13.12.2006 r., s. 1.

34 Z książki B. Bardona, *Nauczyciel Opolan*, Opole 1999.

Ks. Sitek był inicjatorem i, obok biskupa Antonego Adamiuka, odważnym uczestnikiem comiesięcznych mszy św. za Ojczyznę w katedrze opolskiej z racji przypadającej 13 dnia każdego miesiąca „miesięcznicy” wprowadzenia stanu wojennego. Działo się tak przez cały okres stanu wojennego. Podczas tych mszy św. sam często wygłaszał kazania, nawiązując do bieżącej sytuacji. Już same tytuły jego kazań z tego okresu są niezwykle wymowne: 1) *Czemu bojaźliwi jesteście, małej wiary* (13.10.1982 r. – wygłoszone po zdelegalizowaniu „S”); 2) *Państwo nie może być mocne siłą przemocy* (w pierwszą rocznicę aresztowania działaczy opolskiej „Solidarności” – 27.04.1983 r.); 3) *Boże, ileż podobnych nocy było na polskiej ziemi* (w 17 miesiącu trwania stanu wojennego – 13.05.1983 r.); 4) *Zamknęły się kraty i przelała się krew Polaków* (w drugą rocznicę wprowadzenia stanu wojennego – 13.12.1983 r.); 5) *Mury więzień nie stłumią zawsze aktualnych idei „Solidarności”* (w drugą rocznicę aresztowania działaczy opolskiej „Solidarności” – 27.04.1984 r.); 6) *Dlaczego świat was nienawidzi? Byśmy byli wolni od lęku* (po zamordowaniu ks. Popiełuszki – 13.12.1984 r.); 7) *Wara od naszych domów ojczystych! Aby nikt nie narzucał nam obcych przekonań i czynił je obowiązującymi!* (w związku

z obowiązkowym wprowadzeniem do szkół „religioznawstwa” marksistowskiego – 13.09.1987 r.); 8) *Głos Papieża z okresu stanu wojennego* (13.12.1988 r.); 9) *Gdy wrócim – nie wrócili. W rocznicę wydania przez Stalina rozkazu o rozstrzelaniu polskich jeńców wojennych–policjantów w 1940 r. (nabożeństwo dla policjantów 26.04.2001 r.); 10) Ojczyznę wolną pobłogosław Panie* (13.12.2003 r. – w 21 rocznicę wprowadzenia stanu wojennego).

Kazania biskupa Adamiuka i ks. Sitka były solą w oku Służby Bezpieczeństwa. O tym jak były odbierane, warto tutaj przytoczyć dla przykładu choćby następujący cytat z meldunku SB: „*W dniu 13 października kanclerz kurii ks. Sitek wygłosił antyrządowe i antysocjalistyczne kazanie, poświęcone obronie „Solidarności” i generalnemu atakowi na ‘nowe komunistyczne związki’, przy czym powiedział, że atak na ‘Solidarność’ to atak na Kościół. W czasie nabożeństwa na melodię roty śpiewano ‘Nie będzie Sowiet pluł nam w twarz i dzieci nam tumaniał’*”³⁵. Kazania biskupa Adamiuka i ks. Sitka były także przedmiotem krytyki i zarzutów ze strony władzy w trakcie rozmów interwencyjnych jakie kilkakrotnie

35 „Informacja” Wydziału ds. Wyznań w Opolu do KW PZPR z 22.10.1982 r.

odbyły się w początkach stanu wojennego pomiędzy komisarzem wojskowym płk H. Tomaszewskim a wezwanym w związku z tym na rozmowę biskupem Alfonsiem Nossolem³⁶.

Ks. Sitek wraz z biskupem Adamiukiem bojkotowali udział w wyborach do sejmu PRL, uważając je za farsę, co także nie omieszczała odnotować opolska SB. Znajomy stomatolog z Opola zwierzył się biskupowi Adamiukowi, że jeden z jego klientów, funkcjonariusz SB, żalił się na biskupa i na ks. Sitka, że ostentacyjnie nie biorą udziału w wyborach do Sejmu, zaś „*ks. Sitek jest wyjątkowo złośliwy*”, a nawet „*stawiał się na SB*”.

Pierwszy Zastępca Komendanta Wojewódzkiego MO ds. Służby Bezpieczeństwa w Opolu płk Kazimierz Modelewski pismem z dnia 8.04.1972 r.³⁷ przesłał „*informacje dotyczące postaw biskupów sufraganów opolskich i udziału kleru parafialnego w wyborach do Sejmu PRL*”. Informacja ta dotyczyła biskupów Wacława Wyciska i Antoniego Adamiuka oraz kanclerza kurii ks. Alojzego Sitka, a także kleru parafialnego. W punkcie 3 dot. ks. Sitka czytamy: „*W lipcu*

36 Rozmowa odbyła się 19.10.1982 r. w gmachu Urzędu Wojewódzkiego.

37 L.dz. T-0748/72.

1970 r. mianowany został przez bpa Jopa kanclerzem Kurii Biskupiej w Opolu. Na zajmowanym stanowisku ściśle realizuje wytyczne i polecenia bpa Jopa... w rozmowach prywatnych w kręgu kurialistów wypowiada się negatywnie na temat niektórych zjawisk występujących w kraju i podejmowanych decyzji przez kierownictwo rządowe... Wszystkie sprawy widzi i ocenia przez pryzmat Kościoła. Decyzjom hierarchii kościelnej podporządkowuje się, lecz na niektóre sprawy ma odmienne poglądy, których oficjalnie nie ujawnia. Dzieli się jednak nimi z zaufanymi księżmi. Sprawy Kościoła uważa za nadrzędne i nawet nie będąc przekonany o słuszności pewnych posunięć realizuje je – szczególnie wtedy, jeżeli dotyczą one stosunku Kościoła do władz państwowych. W kampanii przedwyborczej nie wykazywał żadnego zainteresowania, a w dniu wyborów, podobnie jak w roku 1969, nie brał udziału w głosowaniu”³⁸.

Już w wolnej Polsce, po przełomie roku 1989, marszałek województwa opolskiego Stanisław Jałowiecki wręczając ks. Sitkowi medal pamiątkowy z okazji

38 Pismo zastępcy KWMO ds. Służby Bezpieczeństwa w Opolu płk K. Modelewskiego z 8.04.1972 r. W punkcie 3 na temat „Ocen postaw i poglądów” pt. „Kanclerz Kurii ks. Alojzy Sitek”. L.dz. T-0748/72 i T 9/5 raport naczelnika Wydz. IV KWMO kpt. T. Nowosielskiego (s. 6).

20 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w załączonym liście gratulacyjnym napisał m.in. „*W szeregu wybitnych postaci, którym wtedy nie zabrakło odwagi znalazł się i Ksiądz Kanclerz. W imieniu Zarządu Województwa Opolskiego składam za to gorące i serdeczne podziękowania i wyrazy wdzięczności. Bez Księdza udziału Polska nigdy nie stałaby się krajem wolnym i suwerennym, a Europa dalej byłaby podzielona żelazną kurtyną. Przyczynił się Ksiądz do tego, że w naszej historii zostały zapisane jedne z najpiękniejszych kart...*”³⁹

Warto wspomnieć, że ks. Sitek w okresie PRL-u był kilkakrotnie wzywany na „dyscyplinujące” rozmowy do komunistycznych organów bezpieczeństwa, w których w istocie chodziło o zwebowanie go na tajnego współpracownika. Ponieważ stanowczo i kategorycznie odmawiał jakiegokolwiek współpracy, wytykając przy tym w oczy przesłuchującym go esbekom podłość ich metod, za karę stawał się kilkakrotnie obiektem szkalujących go anonimowych paszkwili, jakie te służby rozsyłały po całej diecezji opolskiej a nawet katowickiej.

Po przełomie demokratycznym w roku 1989 ks. A. Sitek otrzymał z wrocławskiego oddziału

39 Ks. A. Sitek, *Nie ciągnij mnie pan za język (1977–2003)*, Opole 2003, s.63.

IPN-u zaświadczenie lustracyjne, że „na podstawie posiadanych i dostępnych dokumentów zgromadzonych w zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ks. Alojzy Sitek ur. 29.01.1929 r, jest pokrzywdzonym w rozumieniu art. 6 w/w ustawy”⁴⁰.

Na wniosek NSZZ „Solidarność”, Rada Miasta Opola podjęła uchwałę o nadaniu zarówno biskupowi Antoniemu Adamiukowi (pośmiertnie) jak i ks. Alojzemu Sitkowi tytułu „Zasłużonego obywatela Opola”. O ks. Sitku napisano w uzasadnieniu tej uchwały, że „posiada on w sobie nie wyczerpaną energię w niesieniu pomocy drugiemu człowiekowi. Udzielał jej ludziom ‘Solidarności’ będącym w więzieniach i ośrodkach internowania oraz w opozycji. Wielką pomocą służył ich rodzinom, udzielał im również wsparcia finansowego. Odwiedzał rodziny internowanych, podtrzymując na duchu, kierował ludzi do zaufanych prawników... Ksiądz Alojzy Sitek jest skarbnicą wiedzy, uczciwości, moralności i dobrych obyczajów”⁴¹.

40 Zaświadczenie BU Wr III–5532–WP 1669–(4)03 z 30.09.2004 r. Ks. A. Sitek figuruje pod numerem rejestracyjnym” EOK 6–A/63: Teczki (karty EOK–6/63) 17604 WIV”.

41 „Gazeta Wyborcza” z 25–26.06.2005, s. 2.

Natomiast VII Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność” Śląska Opolskiego nadało ks. Sitkowi w 2003 r. dyplom i odznakę „Zasłużonego Członka NZSS ‘Solidarność’ Regionu Śląska Opolskiego”⁴², zaś dyrekcja Instytutu Śląskiego w Opolu uhonorowała go honorowym członkostwem Instytutu⁴³.

W latach PRL, kiedy duchowieństwo poddawane było nieustannej inwigilacji przez Służbę Bezpieczeństwa i nakłanianie do tajnej współpracy, ks. A. Sitek, na prośbę rektora Wyższego Seminarium Duchownego, kilkakrotnie spotykał się z przygotowującymi się do święceń kapłańskich diakonami, głosił im nauki i pouczał jak skutecznie obronić się przed usiłowaniami ze strony SB mającymi na celu zwerbowanie ich na tajnych współpracowników, co mimo wszystko, niestety, niejednokrotnie miało miejsce.

42 Dyplom z 13.12.2003 r., podpisany przez Jana Kurasiewicza, przewodniczącego ZR i Kazimierza Kłosa, przewodniczącego XVII WZD.

43 W skierowanym do biskupa Nossola piśmie z 14.06.2000 r., proszono o wyrażenie zgody na propozycję włączenia w poczet honorowych członków Stowarzyszenia Instytutu: „ks. biskupa dra hab. Jana Kopca, ks. dra Stefana Baldego, ks. dra Zygmunta Nabzdyka, ks. dra Alojzego Sitka”. Wspomniano, że wśród członków Instytutu byli przed wojną m.in. „błogosławiony ks. dr Emil Szramek i bp Stanisław Adamski”.

Warto by tu również wspomnieć o szczególnej roli ks. Sitka w organizacji wizyty Papieża Jana Pawła II na Górze Św. Anny we wtorek 21 czerwca 1983 r.: *„Ksiądz Sitek zadbał o to, by więźniowie i internowani otrzymali zaproszenia na tę uroczystość i mogli przekazać Ojcu Świętemu podarunek od siebie w postaci krzyża oplecionego kolcami ciernistymi”*⁴⁴.

44 Tamże.

3. Historyk Kościoła na Śląsku Opolskim

Choć nie miał ambicji do zdobywania stopni naukowych⁴⁵, to jednak mając do czynienia na co dzień z aktami i materiałami archiwalnymi kurii biskupiej, a nadto tworząc i porządkując archiwum diecezjalne, ksiądz Sitek stał się pasjonatem dziejów Kościoła na Śląsku Opolskim. Dlatego bp A. Nossol wręcz zmusił go do zapisania się na Wydział Teologiczny KUL i uzyskania magisterium na podstawie pracy pt. *„Organizacja i główne kierunki działania Referatu Duszp-*

45 Pierwszy rektor seminarium duchownego w Nysie, ks. Jan Tomaszewski, zalecał mu odbyć studia specjalistyczne w Warszawie i to tuż po święceniach kapłańskich. W osobistym liście do ks. Siteka napisał: *Kochany Księżu Lojzku! W związku z powstaniem Akademii Teologii Katolickiej proszę natychmiast wnieść podanie o przyjęcie do Akademii na Wydział Teologiczny i załączyć nadesłane przeze mnie zaświadczenie... Kończąc, łączę serdeczne pozdrowienia i życzę rychłego uzyskania doktoratu... Nysa, dnia 22 listopada 1954 r.* Ks. Sitek jednak nie zareagował na tę propozycję.

sterskiego Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945–1953⁴⁶ (dodajmy, że ks. Sitek należał do pokolenia księży, którzy będąc absolwentami studiów filozoficzno-teologicznych odbytych w Wyższym Seminarium Duchownym w okresie PRL-u do lat 70-tych XX w. włącznie, nie posiadali magisterium, bo takiej możliwości wtedy nie było). Następnie polecił mu zapisać się na Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, gdzie w 1984 r. ks. Sitek uzyskał licencjat rzymski na podstawie pionierskiej pracy: *„Problem przejmowania kościołów ewangelickich przez katolików na Śląsku Opolskim po II wojnie światowej”*⁴⁷. Pracę tę wydrukowano w Polsce⁴⁸ – a także dzięki staraniom abp A. Nossola – w tłumaczeniu niemieckim, pt. *„Das Problem der Übernahme evangelischer Gotteshäuser durch die Katholiken in der Diözese Opole (Oppeln) nach dem II. Weltkrieg”*⁴⁹. Niedługo potem, bo już w roku 1986, uzyskał na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu stopień doktora teologii na podstawie niezwykle cennej pracy:

46 Dyplom KUL w Lublinie, nr 2196 z 22.01.1980 r.

47 Dyplom Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, nr 92/84 z 25.06.1984 r.

48 Wydawnictwo Św. Krzyża, Opole 1985, ss. 104.

49 Bonifatius Druck-Buch-Verlag Paderborn 1995. Bearbeitung der deutschen Fassung von Georg Kosiol (Münster/Westf.), s. 137.

„*Organizacja i kierunki działalności Kurii Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945–1956*”. Wydał ją drukiem w Wielkiej Brytanii w nakładzie 300 egzemplarzy jego brat Stanisław Sitek. Książki te nielegalnie (bo był to czas PRL-u) dotarły do Opola w 1987 r., przywiezione przez powracających z pielgrzymki do Lourdes opolskich księży⁵⁰.

Ks. Sitek jest ponadto autorem bardzo wielu broszur i artykułów, przeważnie o charakterze bardzo osobistym - wspomnieniowym i sentymentalnym. Pisał je głównie z myślą o przyjaciółach i znajomych, dlatego zastosowany w nich język narracji jest prosty, niewyszukany, często okraszony wieloma anegdotami i dowcipami. Wydawał je własnym sumptem, w formie broszur liczących najwyżej kilkadziesiąt egzemplarzy. Oto najważniejsze pozycje, które wyszły spod jego pióra:

50 Na stronie tytułowej zachowano: Wrocław 1986. Na tylnej okładce: „Published by: S. Sitek – 43 Stag Lane, Edgware, Middx. England. Printed by: Valengrade Ltd. – 143 Burnt Oak Broadway, Edgware, Middx. England.

4. Spuścizna pisarska

I. Publikacje broszurowe

A. Wspomnienia osobiste

1. *Alojzy, aleś nałgał...* Wspomnienia z lat 1929–1939, Opole 1997.
2. *Alojzy, aleś nabroił...* Wspomnienia z lat 1960–1996, Opole 1998.
3. *Nie wrócisz lat, już inny świat.* Cisówka 1926–1939, Opole 1999.
II wersja: *Nie wrócisz lat, dziś inny świat* Cisówka 1926–1939.
4. *Spadły mrok i ciemność.* Pszów 1939–1945, Opole 2000.
5. *Ucz się głupi ucz.* Rybnik, Racibórz, Opole, Nysa 45–54, Opole 2000.

6. *Sen to był złoty, zniknął, nie wrócił.* Kluczbork 1954–1960, Opole 2000.
7. *Za jakie grzechy,* Opole 1960–1976, Opole 2002.
8. *Nie ciągnij mnie pan za język* Opole 1977–2003.
9. *Tam gdzie rosły cisy. Gawędy o naszej Cisówce,* Opole 2004.

B. Wspomnienia z pielgrzymek do Ziemi Świętej

1. *Szczęśliwe oczy, które widzą to, co wy widzicie* (Łk 10,23). Wspomnienia z pierwszej pielgrzymki diecezji opolskiej do Ziemi Świętej 31 VII – 20 VIII 1978, Jerozolima, Opole 1978 (uzupełniony przedruk z WUDO 1978/306).
2. *Wspomnienia z pielgrzymki do Ziemi Świętej 15–22 XI 1993,* Jerozolima–Opole 1993.
3. *Jeżeli ciebie zapomnę, Jerozaleń.* Wspomnienia z pielgrzymki do Ziemi Świętej 3–11 IV 1997, Jerozolima–Opole 1997.
4. *Na ten widok rozraduje się serce wasze* (Iz 66,14). Wspomnienia z pielgrzymki do Ziemi Świętej 15–23 IX 1997, Jerozolima–Opole 1997.

5. *Tam zdążają pokolenia Pana* (Ps.122,4). Wspomnienia z pielgrzymki do Ziemi Świętej 13–21 IV 1998, Jerozolima–Opole 1998.
6. *W Jerozolimie doznacie pocieszenia*. (Iz 66,14). Wspomnienia z pielgrzymki do Ziemi Św. 5–13 IV 1999, Opole–Jerozolima–Jerycho 1999.
7. *Twe oczy oglądać będą Jerozalem* (Iz 33,20). Pielgrzymka do Ziemi Świętej 21–30 VIII 2000, Opole–Jerozolima–Jerycho 2000.
8. *Ziemia, na której spoczywają oczy Boga* (Pwp 11,12). Pielgrzymka do Ziemi Świętej 29 I – 6 II.2004, Opole 2004.
9. *Wprowadził ich do Swej Ziemi Świętej* (Ps 78,54). Pielgrzymka do Ziemi Świętej 3–11 IX 2005.

C. Pogadanki i wywiady radiowe

1. *Z Opola do Ziemi Świętej. Wspomnienia z pielgrzymki z 1977 r.* Pogadanki w Radiu „Góra Św. Anny” od 20 VIII do 28 XII 1997, Opole 1997.
2. *Proście o pokój dla Jerozalemu* (Ps.122). *Ziemia Święta w oczach pielgrzymów opolskich*. Pogadanki w Radiu „Góra Św. Anny” i Radiu „Plus”, Jerozolima–Opole

- 1998 (modyfikacja: „Tam zdążają pokolenia Pana”; nadano od 7 IX do 1 XI 1998).
3. *Wspomnienia niekonwencjonalne*. Pogadanki radiowe o biskupie Franciszku Jopie w stulecie urodzin, Opole 1998 (od 25 I do 5 IV 1998).
 4. *Opolscy błogosławieni XX wieku. Orędownicy trudnych czasów*, Opole 1999, (od 20 VI do 2 VIII 1999).
 5. *Wśród łez i doświadczeń*. Administracja Apostolska Śląska Opolskiego w latach 1945–1956, Opole 2000 (poszerzona wersja cyklu pt. 50-lecie w „Gościu Niedzielnym” z lat 1996 i 1997). Nnadano na przełomie 1997/98.
 6. *Ani słowa więcej*. Pogadanki różne w opolskim radiu diecezjalnym, Opole 203 (1995–2003).
 7. *Jerozolima, święte miasto wierzących w Boga Jedyne*, Wywiady w opolskim radiu diecezjalnym, cz. I, Opole 2003.
 8. *Wszystko badajcie, a co szlachetne zachowujcie*, Wywiady w opolskim radiu diecezjalnym, cz. II, Opole 2003.
 9. *Kalendarium Diecezji Opolskiej*, Opole 2003.
 10. Wywiad w „Radio Opole” z ok. 25–l. powstania „Solidarności” (12 VIII 2005).

D. Różne

1. *Ojczyznę wolną racz nam wrócić Panie. Kazania i refleksje o stanie wojennym*, Opole 2004.
2. *Świadkowie wiary. Dzień skupienia dla alumnów 15–16 VI 2002*, Opole 2002.
3. *Biskup Opatrznościowy. W 25. rocznicę śmierci biskupa Franciszka Jopa*, Opole 2001.
4. *Porwali go z miejsca i wyrzucili. Trzy wypędzenia*, Opole 2004. Usunięcie administratora apostolskiego ks. Bolesława Kominka w 1951 r.; usunięcie 20 proboszczów sióstr zakonnych w 1954 r.
5. *Wyszli z płaczem, wśród pociech ich przyprowadzę. Akcja X–2. Wysiedlenie sióstr zakonnych w sierpniu 1954 roku*, Opole 2004.
6. *Śledzili Go i nasyłali szpiegów (Łk 20,20). Kościół na Śląsku Opolskim w oczach UB i SB*, Opole 2006.
7. *Represje nazizmu wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim w świetle niemieckich materiałów archiwalnych*, Opole 2006.
8. *Tam Lwów na mnie czeka. Wspomnienia z pielgrzymki na Kresy Wschodnie 8–18 sierpnia 2001*, Opole 2001.
9. *Więc gdybym miał kiedyś urodzić się znów. Wspomnienia z pielgrzymki na Kresy Wschodnie 9–20 maja 2002 r.*, Opole 2002.

II. Artykuły w czasopismach, dziennikach i in.

1. „Wiadomości Urzędowe Diecezji Opolskiej”

A. Pielgrzymki i dni skupienia

1. Pierwsza pielgrzymka kapłańska diec. opolskiej do Ziemi Świętej 1978,306.
2. Wspomnienia z pielgrzymki do Rzymu na beatyfikację o. Maksymiliana Kolbe 1972,149.
3. Pielgrzymka kapłańska diecezji opolskiej do Niepokalanowa 1972,319.
4. Pielgrzymki duchowieństwa Śląska Opolskiego na Jasną Górę 1961,317; 1962,352; 1963,265; 1964,249; 1964,1965, 284; 1966, 242; 1971,63; 1972,32; 1973,32; 1964,277.
5. Opolskie pielgrzymki ogólnodiecezjalne na Jasną Górę 1964,277; 1973,32.
6. Ogólnodiecezjalne pielgrzymki na Górę Św. Anny 1961,318; 1969,32.
7. Diecezjalny dzień modlitw pracowników charytatywnych na Górze Św. Anny 1971,64.

8. Diecezjalny dzień modlitw dzieci na Górze Św. Anny 1976,374.
9. Diecezjalny dzień modlitw mężów i młodzieńców na Górze Św. Anny 1977,24.
10. Kursy i pielgrzymki głuchoniemych na Górę Św. Anny 1970,234; 1971,317; 1978,90.

B. Nekrologi

- Śp. ks. dziekan Zygmunt Curzydło – 1976,375–378.
- Śp. ks. proboszcz Paweł Kosmala – 1997,249–250.
- Śp. ks. biskup Franciszek Jop w 100-lecie urodzin – 1997,498–501.
- Śp. biskup Antoni Adamiuk (1913–2000) – 2000,138–153.
- Śp. mecenas Adam Gutowicz (1914–2003) – 2003,648–650.

C. Różne

1. Kanoniczne objęcie diecezji opolskiej przez biskupa Alfonsa Nossola 1977,382.
2. Komentarz do „Regulaminu wyborów do Rady Kapłańskiej diecezji opolskiej” 1978,109.

3. Refleksje powyborcze do Rady Kapłańskiej diecezji opolskiej, 1978,118.
4. Konferencje rejonowe o zagadnieniach rodziny, 1968,155.
5. Konferencje rejonowe o zagadnieniach wiary w świecie współczesnym, 1968,154.
6. Rada Duszpasterska Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego 1947– 1958, 1979,160.
7. Rok Świąty 1950 na Śląsku Opolskim, 1974,217.
8. Uroczystość XX-lecia ustanowienia Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego na Górze Św. Anny, 1965,283.
9. Uroczystości ku czci św. Anny na Górze Św. Anny w 1971 roku, 1971,287.

2. „Gość Niedzielny” (Opolski)

A. Z historii Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego

1. Sięgnijmy do początków. Powstanie i organizacja Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego: GN 41/185/1995.

2. Byłem głodny... Caritas Śląska Opolskiego w latach 1945–1950: GN 43/187/1995.
3. Bolesny cios... Likwidacja kościelnej Caritas w 1950: GN 45/190/1995.
4. Do wszystkich szczerze zaufanie... Integracyjna działalność administratora apostolskiego Bolesława Kominka: GN 47/192/1995.
5. Ks. Bolesław Kominek – kapłan i humanista: GN 48/1993/1995; 49/194/1995.
6. My nie chcemy schizmy, ale pójdziemy na to... Usunięcie administratorów apostolskich Ziemi Zachodnich i Północnych: GN 50/195/1995
7. Skazany, skazany, skazany... Czas wielkiej próby Kościoła GN 1951–1956:1/198/1996; 2/199/1996.
8. Zwalniamy przewielebnego księdza... Wysłanie ze Śląska Opolskiego 20 proboszczów miejscowego pochodzenia: GN 4/201/1966; 5/202/1966.
9. Zakonnice – do obozów pracy! Wysłanie sióstr ze Śląska Opolskiego w 1954 r. GN 7/204/1996; 8/205/1966.
10. Dzielić i panować! „Księża patrioci” i „postępowi katolicy”: GN 10/207/1996; 11/208/1966.
11. Zrealizowane marzenia Ślązaków. Pokłosie: GN 13/210/1966.

12. Odszedł Pasterz. Wspomnienia o śp. ks. prałacie Stefanie Baldym: GN 11/2003.

B. „Orędownicy trudnych czasów” – z okazji beatyfikacji 1999

1. *Orędownik trudnych czasów (błog. o. Alojzy Liguda SVD):*
GN 31/385/1999.
2. *Człowiek o zbyt dobrym sercu (błog. o. Józef Cebula OMI):*
GN 32/386/1999.
3. *Męczennik Polaków i Niemców (błog. ks. Emil Szramek):*
GN 33/387/1999.
4. *Urodzajna gleba świętych. Potem ujrzałem wielki tłum.*
GN 34/388/1999.

C. W stulecie urodzin biskupa F. Jopa

GN 1997 nr. 40,16; 41,15; 42,15; 43,15; 44,15; 45,14;
46,15; 47,14; 48,15.

D. Wypowiedzi, wywiady

1. *Wrażenia z pielgrzymki na Kresy Wschodnie: GN*
11/2003/22.

2. *Wspomnienie o biskupie Henryku Grzondziele: GN 20/2003/22.*
3. *rzechodzę radośnie w stan spoczynku GN 6/2004/21–22.*

E. Różne

1. Recenzja książki ks. Andrzeja Hanicha, *Skorowidz nazw miejscowości diecezji opolskiej*, Opole 1997: 17/268/ z 27.04.1997.
2. Odpowiedź na polemiczny artykuł Zb. Domosławskiego w „Gościu Niedzielnym” z 21.04.1999 (s.16) pt. Na marginesie artykułów księdza Alojzego Sitka.
3. O wrażeniach z pielgrzymki na Kresy Wschodnie: GN 26/2002/22.

3. „Forum Duszpasterskie. Biuletyn pastoralny”

1. Refleksje z przebiegu nawiedzenia kopii Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w diecezji opolskiej 25 X1964 – 3 IV1966: Nr. 14, r.IV:1994, str.4–36.
2. Problem wysiedleń księży i zakonnic ze Śląska Opolskiego w 1954. Odpowiedź na zarzut

- p. Domosławskiego dot. ks. Banacha: Nr 23, r.VI:1996, str. 25–30.
3. W 30–tą rocznicę uroczystości milenijnych na Śląsku Opolskim: Nr 25, r.VII:1997, str.55–61.
 4. *Biskup Opatrznościowy – w 25. rocznicę śmierci pierwszego Biskupa Ordynariusza Franciszka Jopa*: Nr 44, r.XI:2001, str.37–64.

4. Artykuły w publikacjach zbiorowych

1. *Pierwsza peregrynacja Obrazu Jasnogórskiego w diecezji opolskiej (25.10.1964 – 02.04.1966)*. „Z Maryją wsłuchani w słowa Naszego Pana. Drugie Nawiedzenie kopii Obrazu Jasnogórskiego w diecezji opolskiej”, Opole 1995 (str. 21).
2. *Czerpaliśmy z niego otuchę i nadzieję. 75 lat Gościa Niedzielnego 1923–1998* „Księga pamiątkowa”, Katowice 1998 (str.150).
3. *Miał już za życia coś ze świętego* (o śp. ks. B. Gadem). „Księga jubileuszowa WSD w Nysie Opolu 1949–1999”, Opole 2000 (str. 312).
4. *Biskup Antoni Adamiuk (1913–2000)* „Śląsk Opolski – Społeczeństwo – Gospodarka – Kultura” 1(39)2000, Rok X (str. 37).

5. *Pobyt kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Polski w miejscu odosobnienia w Prudniku* w: „Prymas Stefan Kardynał Wyszyński na Ziemi Opolskiej”, Opole 2001 (str. 65).

5. Artykuły i wywiady w różnych dziennikach

1. Czas doświadczeń. Ze wspomnień ks. Alojzego Sitka i Jana Całki. (O stanie wojennym). „Gazeta Wyborcza” w Opolu, nr 290(284) z 13 XII 1993.
2. Apetyt na dom.”Nowa Trybuna Opolska” z 5.02.1997 (str. 5). Polemika z artykułem M. Lewandowskiego „Apetyt na dom” z 23 I 1997.
3. Odpowiedź na artykuł Michała Lewandowskiego w „Nowej Trybunie Opolskiej” z 5.02.1997 (str.5) pt. Apetyt na dom.
4. „Kapłani zdrajcy”. Z wywiadów z abpem Nossolem i ks. Sitkiem – „o księżach patriotach”, „Gazeta Wyborcza” w. opolska z 18 II 2005, s.14–15.

III. Maszynopisy

- Organizacja i główne kierunki działania Referatu Duszpasterskiego Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945–1953, praca. magisterska, Lublin 1979.
- 50-lecie ustanowienia Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego, Opole 1995.
- 50-lecie ustanowienia Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego. Wywiady w Radio „Góra Św. Anny”, Opole 1995.
- Pogadanki dla dzieci w wieku przedszkolnym w I roku nauczania, Opole 1970.
- Pogadanki dla dzieci w wieku przedszkolnym w II roku nauczania, Opole 1972.
- Zbiór przykładów, Opole 1970.
- Wielkopostne rekolekcje parafialne „Wierzę Panie (J 9,38)”, Opole 1975.

Módlmy się!

Boże zawsze Miłosierny, który *„tak bardzo umiłowałeś świat, że dałeś nam swojego Syna, Jezusa Chrystusa, aby każdy, kto wierzy w Niego, miał życie wieczne”* (J 3, 16), obdarz życiem wiecznym ks. Alojzego Sitka, który wierzył w Ciebie, ufał Tobie, i służył Ci całym swoim życiem. Sam bądź mu nagrodą w niebie za dobro, które doznaliśmy od niego. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Dobry Jezu, a nasz Panie,
daj mu wieczne spoczywanie!
Światłość wieczna niech mu świeci,
gdzie królują Wszyscy Święci!
Gdzie królują z Tobą, Panie,
aż na wieki wieków. Amen.